

קבוצת ה-WhatsApp הכיתתית, מרחב חינוכי חדש (פוסטר)

נועה מיינרט	ניבה קרצנר	חגית מישר-טל
מכון טכנולוגי חולון	מכון טכנולוגי חולון	מכון טכנולוגי חולון
Noa.meinrath@gmail.com	nivaker@gmail.com	hagitmt@hit.ac.il

Class WhatsApp Group, a New Educational Sphere (Poster)

Noa Meinrath	Niva Kertsner	Hagit Meishar-Tal
HIT – Holon Institute of Technology	HIT – Holon Institute of Technology	HIT – Holon Institute of Technology

Abstract

The purpose of this study was to examine the relationships between teachers and students in the class related WhatsApp group, from the teacher's perspective. We used a qualitative research method, using semi-structured interviews. The study included ten teachers - six male teachers and four female teachers who teach in public elementary schools, from diverse socioeconomic class, in Israel. All the teachers in the study chose to establish or participate in a class related WhatsApp group. The study's findings indicate that by adding new rules and norms to their WhatsApp group, teachers have created a new educational sphere that preserves their familiar formal status in class, in a new non-formal version adapted to the social networks.

Keywords: WhatsApp group, Student teacher relationships, formal education, non-formal education.

תקציר

כניסתה של טכנולוגיית ה-WhatsApp הציבה בפני מורים דילמה חדשה, המתווספת לדילמה הנצחית העוסקת ביחס הראוי בין מורה ותלמיד. הפתיחות והשיתוף שלרוב מאפיינים את התקשורת הבינאישית המתנהלת באמצעות אפליקציית ה-WhatsApp (Hani, 2014), לא בהכרח עולים בקנה אחד עם נורמות ההתנהגות המקובלות במסגרת החינוך הפורמאלי, בה מורה יוצר מערכת יחסים היררכית עם תלמידיו (חוזר מנכ"ל, 2011). בעידן בו טכנולוגיית ה-WhatsApp הינה חלק בלתי נפרד מחיי היומיום של התלמידים והמורים כאחד, לא נותר למורה אלא לשקול את הצטרפותו לקבוצת ה-WhatsApp הכיתתית ולקבל החלטה בנושא זה. מדובר בהחלטה המורכבת ממערכת שיקולים סבוכה, הכוללת יתרונות ואתגרים שונים (Bouhnik & Deshen, 2014). במחקר זהו השיקולים שהכריעו בהחלטת המורה להצטרף או להקים קבוצת WhatsApp כיתתית, את האתגרים והדילמות הניצבים בפניו כחלק מנוכחותו בקבוצה זו ואת דרכי ההתמודדות איתם. ניבדק הקשר בין מורה לתלמידים בקבוצת ה-WhatsApp הכיתתית, בעיני המורים, מהם המאפיינים והנורמות של קבוצת ה-WhatsApp כיתתית, מהם היתרונות והאתגרים של קבוצת ה-WhatsApp כיתתית בנוכחות המורה לתפישתם של המורים וכיצד מתמודדים מורי בית הספר העל יסודי עם המרחב הא-פורמאלי שמזמנת קבוצת ה-WhatsApp הכיתתית. המחקר בוצע בשיטת המחקר האיכותני, באמצעות ראיונות עומק חצי מובנים המורכבים ממערך שאלות הנתון לשינויים בהתאם לדינמיקה הנוצרת בריאיון.

המחקר כלל 10 מורים מתוכם שישה מורים וארבע מורות המלמדים בבתי ספר ממלכתיים, על יסודיים, ממעמד סוציו-אקונומי מגוון, בישראל. כלל המורים שהשתתפו במחקר בחרו להקים או לקחת חלק בקבוצת WhatsApp כיתתית. מניית הממצאים, נראה כי על מנת להתמודד עם המרחב הבלתי פורמאלי שמזמנת קבוצת ה-WhatsApp הכיתתית, יצרו המורים מעין מרחב חינוכי חדש המשמר את מעמדם הסמכותי והמוכר מהכיתה הפורמאלית, בגרסה המותאמת לרשת החברתית הבלתי פורמאלית. ביטוי לשימור הפורמאליות ניתן לזהות בהגדרת הכללים והגבולות שמציבים המורים בפני התלמידים בעת פתיחת הקבוצה. כמו כן, הסנקציות שמפעילים המורים בעת הצורך כגון הרחקת תלמידים מהקבוצה או סגירת הקבוצה מהוות ביטוי נוסף לצורך של המורה בשמירה על ההיררכיה המוכרת מהסביבה הבית ספרית, ועל הפורמאליות המאפיינת אותה (למפרט, 2009). אנו רואות במרחב החדש שיצרו המורים בקבוצת ה-WhatsApp הכיתתית, כלי המאפשר למורה למלא את תפקידו השלם הן בפן הפסיכולוגי והן בפן הדידקטי, ובכך לתקן את העיוות שנוצר בהפרדת הפורמאלי מהבלתי פורמאלי במערכת החינוך (למפרט, 2009).

מילות מפתח: קבוצת WhatsApp, חינוך פורמאלי ובלתי פורמאלי, יחסי מורה תלמיד.

מקורות

- חוזר מנכ"ל תשע"ב (2011). **אתיקה ומוגנות ברשת האינטרנט**. ירושלים: ישראל.
- למפרט, ח' (2009). על הצורך בביטול ההבחנה בין חינוך פורמלי לבלתי פורמלי. **ירחון מכון מופת**, 37, 3-4.
- Bouhnik, D., & Deshen, M. (2014). WhatsApp goes to school: Mobile instant messaging between teachers and students. *Journal of Information Technology Education: Research*, 13, 217-231.
- Hani, N. A. B. (2014). The impact of WhatsApp group's utilization on EFL students' vocabulary writing amelioration. *International Journal of University Teaching and Faculty Development*, 5(2), 73-87.